

ماجرای تابلوی ضامن آهو

قطعا هر یک از تابلوهای شگفت‌انگیز و زیبایی استاد فرشچیان ماجرا و داستان خود را دارد و پشت هر یک از این تابلوها قصه‌ای هست، اما شاید جذاب‌ترین ماجرا مربوط به تابلوی ضامن آهو باشد که استاد همیشه دوست داشت آن را برای دیگران بیان کند. ماجرا از این قرار است که استاد فرشچیان در مدتی کوتاه از ناحیه دست راست دچار مشکل شد، به‌طوری که نمی‌توانست انگشتانش را حرکت دهد. خب، از کار افتادگی دست راست استادت می‌توانست پایان کار این هنرمند چیره‌دست باشد. استاد فرشچیان خود در این باره گفته‌است: «پزشکان حاقق و پر اوازه هم تشخیص دادند که به مرور زمان و فشار زیاد، عصب‌های دستم به‌شدت آسیب دیده و به‌راحتی قابل ترمیم نیست و تأکید کردند هرگز نباید قلم به‌دست بگیرم و نقاشی کنم. دلم خیلی شکست که دیگر توان خلق اثر و نقاشی را ندارم تا اینکه به ذهنم رسید از امام رثوف، حضرت رضاع)، درخواست کنم کمک کنند تا این بیماری علاج شود و همان لحظه نظر نکردم که اگر دستم بهبود یافت، ماجرای شفاعت و ضمانت آهو را به تصویر بکشم.» در این تابلو همه خطوط، نقوش و عناصر آن متوجه امام رضاع) است که در سمت راست بالای تابلو در هاله‌ای از نور قرار دارد.

سبک و ویژگی آثار استاد فرشچیان

استاد فرشچیان صاحب سبک جدیدی در نگارگری ایرانی است. طراحی، شناخت و به‌کارگیری صحیح رنگ‌ها، قدرت قلم، صلابت و استواری خطوط قلم‌گیری دلیل شهرت آثارش شده است. از نظر درونمایه، آثار استاد از باورهای مذهبی و ادبیات عرفانی نشئت گرفته است. استاد هنگام نقاشی اغلب به موسیقی گوش می‌دهد و این الهام‌گیری از موسیقی در آثار وی به‌خوبی نمایان است. استاد فرشچیان یکی از نوابغ هنر نگارگری (میناتور) است که در طراحی، شناخت و به‌کارگیری رنگ‌ها بسیار قدرتمند عمل کرده است. نقاشی‌های استاد فرشچیان تلفیقی از اصالت و نوآوری هستند.

ایشان با خطوط روان و ترکیب‌بندی‌های ظریف و مدور، راز و رمزها و اشارات درونی نهفته را در آثارشان خلق کرده‌اند و در عین حال با نوآوری در انتخاب موضوع و پرداختن به اثر در گستره‌ای فراتر از قالب‌های معمول و مرسوم می‌رسند.

رنگ‌های تابناک و درخشانی که در آثار ایشان به چشم می‌آید، نشانه ابتکار استاد است.

فرشچیان فرهنگ ایرانی و اسلامی را درهرم آمیخت

عباس صالحی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی: استاد فرشچیان، بدون هیچ شکی، مصداق بارز هنرمند بزرگی بود که هنر ایرانی و اسلامی را درهرم آمیخت و با نگاهی ژرف، آثاری آفرید که درحافظه تاریخی و عاطفی این سرزمین جاودانه شد.

استاد فرشچیان روح ایرانی را به تصویر کشید

امیرحسین سمیعی، معاون هنری سازمان فرهنگی آثارفرشچیان ترکیبی از سنت اصیل نگارگری ایرانی و خلاقیت نوآورانه است که روح جهان ایرانی را به زیباترین شکل ممکن به تصویر کشید.استاد فرشچیان تنها هنرمندی نامدار، بلکه معلمی بزرگ بود که گنجینه‌ای ماندگار برای آیندگان بر جای گذاشت.

گذرنامه‌ای به پهنای یک بوم

محمود فرشچیان ۴بهمن ۱۳۰۸در اصفهان متولد شد. پدرش در کار فرش بود و از همان اوان کودکی از این اقبال بلند برخوردار بود که در میان گلستان گل‌های فرش و قالی قد بکشد و نظاره‌گر زیبایی‌هایی باشد که پیش پایش گسترده شده بود.

جز این، اصفهان شهری بود مملو از آثار تاریخی استادان معماری که نگاه او را به دنیای پیرامونش شکل دادند. آبی فیروزه‌ای کاشی‌ها در عمق جانش نشست و پنجره‌های ارسی هندسه نگاهش را به آدم‌ها و پدیده‌های عینی تلطیف کرد. ۷ساله بود که بر خودش و خانواده‌اش معلوم شد دست تقدیر او را در جایگاه نقاشی چیره‌دست می‌نشانند.

با حمایت پدر، در کارگاه حاجی میرزا آقاامامی شروع به فراگیری نقاشی کرد و با نقاشی‌های دوره تیموری و صفوی آشنا شد. از این کارگاه تا هنرستان هنرهای زیبای اصفهان تنها چند سال راه بود.

در هنرستان، فنون و رموز نگارگری و کار با ابزار و مواد مختلف را در نهایت کمال فراگرفت و زمانی که تنها ۲۰سال داشت، یکی از گلدان‌هایی که ساخته بود به اتر پوپ، هنرشناس مشهور اهدا شد. بعد راهی اروپا و آمریکا شد تا بر دانش و مهارت خود بیفزاید و درک و بینش خود را از هنر زادگاهش ارتقا دهد. در سال‌های حضور در خارج از کشور، نمایشگاه‌های گوناگونی در استانبول، میلان، رم، مونیخ، وین، الجزیره، لاهور، واشنگتن، شیکاگو و نیویورک برگزار کرد.

او ساکن اقلیم بوم بود و همواره همیشگی رنگ و خط و نقطه. او در جهان خیالش اقامت داشت و بوم نقاشی برایش در حکم گذرنامه‌ای بود که اجازه سفر در این جهان خیالین را به وی می‌داد.

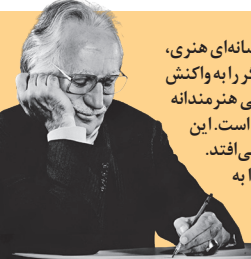
صعود از حس به‌احساس

با نگاه به آثار فرشچیان می‌توان دریافت که نقاشی در نظر وی به تصویر کشیدن احساسی معنوی و مذهبی بود. تماشاگری که به تماشای کارهای فرشچیان می‌نشیند ارتباطی بلافصل با نگاره‌ایش برقرار می‌کند و تحول احساسی حاصل از نگریستن به اثر هنری را در خود درمی‌یابد.

فضای معنوی نگاره‌های فرشچیان شاید در نگاه اول قدری رمانتیک و عامیانه جلوه کند، اما واقعیت این است که تکنیک و فرم در نقاشی‌های او در خدمت بیان مضمونی است که کیفیتی انسانی دارد. آرامشی که از نقاشی‌های او به بیننده منتقل می‌شود صرفاً نشئت‌گرفته از مضامین مذهبی و معنوی و اخلاقی نیست.

آنچه سبب این کیفیت تزکیه‌گونه می‌شود بینش هنرمند است که جهانی نمادین را در بی‌واسطه‌ترین و ساده‌ترین شکل ممکن، اما در غایت اثرگذاری ترسیم می‌کند. تماشاگری که به تابلوی «عصر عاشورا» می‌نگرد صرفاً پیکره‌ایی زنده را که در سوگ نشست‌اند و مویه می‌کنند نمی‌بیند.

سوگ در این تابلو بر عملی حماسی و قهرمانانه دلالت دارد که به‌طور عینی در پهنه بوم به تصویر درنیامده، اما از حال و هوای تابلو می‌توان به آنچه رقم خورده و موجب سوگی چنین شده آگاه شد. به‌طور خلاصه باید گفت حس و دریافت هنرمندانه در تابلوهای فرشچیان به واکنش احساسی در تماشاگر منجر می‌شود.

و فلسفی، واسطوره‌ای و اخلاقی. در رسانه‌ای هنری، فقط تقدس این مضامین نیست که تماشاگر را به واکنش احساسی وامی‌دارد، بلکه در کنار آن بیانی هنرمندانه در قالب فرمی مؤثرهم آن را غنا بخشیده است. این همان اتفاقی است که در آثار فرشچیان می‌افتد. در فراق این استاد نقاشی، میراث او ما را به مواجهه یک‌ه خاص هنرمند با امر قدسی رهنمون می‌شود. یادش گرامی.

جهان واقع و طبیعت را با عبور از این صافی است که سوزهای نقاشی به مقامی برکشیده می‌شوند که حس و حالی قدسی برای بیننده تداعی می‌کنند و گاه به این اشتباه دامن می‌زند که این مضامین آثار فرشچیان است

که چنین احساس والایی را موجب می‌شوند. درباره آثار فرشچیان ذکر این نکته لازم است که نقاشی‌های او به‌طور کلی چند مضمون اصلی دارند که از این قرانند: قرآنی و مذهبی، معنوی و عرفانی، عاشقانه و غنایی، حماسی

بیان هنرمندانه مضامین والا

مکت

زنان و مردان و گیاهان و حیوانات در نقاشی‌های فرشچیان نه تقلید از آثار گذشتگان نگارگری‌اند و نه صرفاً تقلیدی از واقعیت. آنها صورتهای مثالی‌اند که از خیال نقاش مایه گر گرفته و قوه تخیل هنرمند همچون صافی هم ف تجارب گذشتگان را از خود عبور داده و هم

گروه ۲۴ | استاد محمود فرشچیان که روز

شنبه در ۹۵سالگی چشم از جهان فروبست، از بزرگ‌ترین نقاشان و نگارگران تاریخ ایران بود.

تعدادی از آثار او همچون نقاشی «ضامن آهو»، «عصر عاشورا»، «غدير خم» و نقاشی‌هایی که از شاهنامه فردوسی ساخته در خاطره جمعی ایرانیان ماندگار شده است. فرشچیان به هنر نگارگری ایرانی منزلت و

گزارش

گفت‌وگو: الناز عباسیان؛ روزنامه‌نگار

دست‌هایم در ۹۰ سالگی لرزش ندارد

بازخوانی آخرین مصاحبه استاد محمود فرشچیان

رقص مواج‌گونه قلم روی کاغذ با طنین رنگ‌رنگش را چه کسی جز استاد محمود فرشچیان می‌تواند به این زیبایی رقم بزند؟ چه کسی جز این نقاش چیره‌دست می‌تواند با حفظ سنت‌های نقاشی ایرانی، سبکی نو در این هنر دراندازد و بنیانگذار مکتبی نوین در عرصه مینیاتور ایران باشد؟ کدام دستی جز دستان فرشچیان می‌تواند «عصر عاشورا» را با این عظمت برایمان تداعی کند؟ کدام صاحب هنر است که ضامن شدن امام رضاع) برای آهو را چنین زیبا به تصویر بکشد و تجسم یتیم‌نوازی مولاعلی(ع) را ترسیم کند؟ در مرداد ماه ۱۳۹۸ صحت‌های استاد فرشچیان نشستیم که بخشی از آن را پیش رو دارید.

استاد! اگر اجازه می‌دهید سؤال اول این گفت‌وگو را با خبرهایی از یونسکو آغاز کنیم. ثبت ملی «استاد محمود فرشچیان» در یونسکو به‌عنوان نخستین گنجینه زنده مینیاتور، اتفاق مبارک و توفیق بزرگی است که نصیب ایران و ایرانیان خواهد شد. این ثبت در چه مرحله‌ای قرار دارد؟ گویا ۳کشور آمادگی برای ثبت جهانی مینیاتور را دارند.

هنر اصیل نقاشی ایرانی که آن را اصطلاحاً مینیاتور می‌گویند هنری است که اختصاص به کشور عزیزمان ایران دارد (ناگفته نماند که اصطلاح مینیاتور واژه‌ای خارجی است که به آثار کوچک و ریز اطلاق می‌شود و گر نه آثاری که در عالی‌قاپو یا چهل‌ستون اصفهان به دیوارها منقوش است، کارهایی درشت و چشمگیر است). این هنر همراه تاریخ در بستر عظیم فرهنگی ایران در سالیان دور، رشد و گسترش یافته است، اما متأسفانه همانند دیگر مظاهر افتخارآفرین فرهنگی ایران، کشور‌های همجوار به‌خاطر فرهنگسازي می‌خواهند این هنر را به‌خود اختصاص دهند. خوشبختانه هوشیاری و درایت مسئولان محترم یونسکو، مصطلحات‌اندیشی شورایی‌عالی انقلاب فرهنگی، اقدامات مؤثر دانشگاه آزاد اسلامی و پیگیری‌های مستمر دکتر پهن نامور مطلبی رئیس دانشگاه هنرهای سنتی ایرانی-اسلامی در شرف ثبت جهانی است. این هنر در زمان تهاجم فرهنگی یگانگانه، سدخوش هجمه فرهنگی شده است و امیدوارم مجدداً این هنر اصیل ایرانی به مقام و مرتبه‌والای خود برسد. بر همین اساس، دانشگاه فرشچیان شروع به کار خواهد کرد تا شاه‌الله‌توابع هنرهای اصیل ایرانی را رایش از پیش گسترش دهدیم.

افتخار آتسی بی‌بدیل چون طراحی‌های ضریح مطهر و منور حضرت ابا عبدالله الحسین(ع) و تامن‌الانیمه حضرت رضاع) به قلم ماندگار شما نمونه‌ای از عرض ارادت‌تان به انمه‌اطهار(ع) است، به‌ویژه وقتی خبردار شدیم که شما به‌صورت افتخاری و داوطلبانه سال‌ها وقت و هنر‌تان را وقف این کار کرده‌اید. چه شد که این افتخار نصیب شما شد؟

«هنذا من فضل ربی»؛ «برای طراحی ضریح‌های مطهر، شوری‌عالی انقلاب فرهنگی و ستاد بازسازی اماکن متبر که فراخوانی به طراحان و دست‌اندرکاران این قبیل برنامه‌ها دادند. اینجانب نیز یک طرح متفاوت هماهنگ با ابعاد و اندازه موردنظر ارائه دادم که خوشبختانه این طرح پذیرفته و طراحی و نظارت بر اجرای ساخت نصیب اینجانب شد که بسیاری از الطاف بی‌حد و بیکران الهی سپاسگزارم. بحمدالله این دو ضریح پس از سال‌ها ممارست مستمر آماده و در مکان‌های مقدس خود نصب شدند. اینک ضریح مطهر حضرت عبدالعظیم حسنی(ع) نیز در شرف ساخت است. نهایت مباحثات است که در راه دین و اعتقادات مذهبی خود، هر کاری را افتخاری انجام دهم. همچنین مفتخرم که ۱۸مژدهی خود را به آستان مقدس حضرت رضاع) اهدا کرده‌ام که در موزه‌ای در معرض دید علاقه‌مندان قرار گرفته است. همچنین موزه‌ای در مجموعه فرهنگی و هنری سعدآباد تأسیس شده که بیش از ۱۷۰اثر از آثار بنده در این موزه برای عموم به نمایش گذاشته شده است. از جدیدترین آثار‌تان برایمان بگویید. آیا مشغول خلق اثری جدید هستید یا بعد از سال‌ها تلاش در خلق آثار هنری بی‌بدیل، کمی استراحت به‌خودتان داده‌اید؟

بحمدالله در این سن و سال و در آستانه ۹۰سالگی همانند ستین ۵۰یا ۶۰سالگی با روحی مشتاق و دست‌هایی محکم و بی‌لرزش هر چه در توان داشته باشم کار می‌کنم. کار کردن جوهره وجود انسان است و مایه امید به زندگی.

شما در حیطه نقاشی ایرانی به وجودآورنده سبک و مکتب خاصی هستید که در عین توجه به اصالت میانی سنتی این هنر، با ابداع شیوه‌های نو، قابلیت و کارایی نقاشی ایرانی را افزایش داده‌اید. از سبک جدیدی که مبدع آن هستید، بگویید.

قبل از هر جوابی باید عرض کنم همانطوری که همگان می‌دانند من شخص متواضعی هستم و دوست ندارم در مورد خود یا هنرم چیزی بنویسم، ولی منتقدان سرشناس و روسای موزه‌ها در مورد کار من بسیار نوشته‌اند. همچنین کتاب‌های هنری زیادی به فراوانی درخصوص سبک و هنر من با شرح‌بسط بسیار به چاپ رسیده و در دسترس علاقه‌مندان است و البته پژوهشگران و منتقدان هنری قضاوت خواهند کرد.

وقتی از عصر عاشورا واقعه کربلا سخنی به میان می‌آید، تصویری از تابلوی «عصر عاشورا»ی شما در ذهن تداعی می‌شود. این اثر، کنار واقعه عاشورا در تاریخ ابدی خواهد ماند. چطور خلق این اثر به ذهن‌تان خطور کرد؟

بارها گفتم‌ام به‌خاطر دارم حدود ۴۳سال پیش، روز عاشورا بود که مرحوم مادرم گفت: چقدر کار می‌کنی؟ امروز روز عاشورا است. بیا در مجلس حضرت امام حسین(ع) شرکت کن. گفتم: این کار را خواهم کرد. سپس وضو گرفتم و پس از خواندن زیارت عاشورا در خلوت اتاق کارم این تابلو را شروع کردم. نقاشی آن روز، تابلویی شد که الان هست، بدون هیچ تغییر.

ردیف	موضوع	مبلغ برآورد اولیه (ریال)	مبلغ سپرده شرکت در مناقصه (ریال)	شرایط متقاضی	مدت
۱	عملیات اجرای اعلام افقی ترافیکی در معابر سطح منطقه ۱۰	۱۵۱,۳۵۵,۲۵۱,۵۰۰	۷,۵۶۷,۷۶۲,۵۷۵	۱-درا بودن رتبه حداقل ۵ رسته راه و ترابری و گواهی صلاحیت پیمانکاری از سازمان برنامه و بودجه کشور ۲- کارت الکترونیکی معتبر از سامانه ارائه دهندگان خدمت و تأمین کنندگان شهرداری تهران و ظرفیت آزاد کاری در رسته راه و ترابری معاونت حمل و نقل ترافیک شهرداری تهران	۱۲ ماه
۲	عملیات اجرایی تعویض و بازسازی ایستگاه های اتوبوس فیدر سطح محدوده منطقه ۱۰- دوم	۱۷۰,۷۶۸,۲۸۳,۹۹۶	۸,۵۳۸,۴۱۴,۲۰۰	۱-درا بودن رتبه حداقل ۵ رسته راه و ترابری و ائینه و گواهی صلاحیت پیمانکاری از سازمان برنامه و بودجه کشور ۲- کارت الکترونیکی معتبر از سامانه ارائه دهندگان خدمت و تأمین کنندگان شهرداری تهران و ظرفیت آزاد کاری در رسته راه و ترابری و ائینه یا تجهیزات ترافیکی معاونت حمل و نقل ترافیک شهرداری تهران	۱۲ ماه

توضیحات:

- به همراه داشتن فلش جهت دریافت اسناد الزامی می باشد.
- روز، ساعت و محل قرائت پیشنهاد ها در اسناد مناقصه منظور شده است.
(الف) سپرده شرکت در مناقصه : مبلغ سپرده به صورت نقد و یا اصل ضمانتنامه بانکی از بانک های دارای مجوز از بانک مرکزی (حداقل دارای سه ماه اعتبار از تاریخ صدور)
(ب) محل دریافت اسناد و قبول پیشنهادات : محل دریافت، اداره قراردادهای منطقه واقع در ساختمان اصلی شهرداری منطقه ۱۰(طبقه ۴) و محل تحویل دبیرخانه مرکزی شهرداری منطقه ۱۰ (طبقه همکف) به آدرس: خیابان آزادی- حفاصل بزرگراه یادگار امام(ره) و خیابان جیحون- نبش کوچه مشعوف - شهرداری منطقه ۱۰ می باشد .

(ج) مهلت ارائه اسناد: متقاضیان می توانند از تاریخ انتشار این آگهی حداکثر

روابط عمومی شهرداری منطقه ۱۰